

Utlåtande 2004:43 RII (Dnr 422-546/1997)

Stadens regler för bostadsanpassningsbidrag för funktionshindrade

Motion av Inge-Britt Lundin (fp) (1997:32)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion 1997:32 av Inge-Britt Lundin (fp) anses besvarad med vad
som anförts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Motionens innehåll

Inge-Britt Lundin (fp) föreslår i sin motion fullmäktige besluta att snarast utreda bostadsanpassningsreglerna i syfte att underlätta för funktionshindrade att byta bostad, *bilaga*. Motionären berättar om en synskadad kvinna som erhållit en lägenhet med gasspis, och som har praktiska problem att handha spisen. Eftersom det finns lägenheter med elspis, och reglerna säger att den som flyttar i första hand skall byta till en redan anpassad lägenhet fick kvinnan avslag på sin begäran.

Remisser

Motionen har remitterats till stadsbyggnadsnämnden och stadsledningskontoret. Stadsbyggnadsnämnden svarade den 9 oktober 1997. Stadsledningskontoret svarade den 23 december 1997. Eftersom lagstiftningen på området har förändrats har remissvaren uppdaterats. Enbart de nya remissvaren återges i utlåtandet.

Stadsbyggnadsnämnden skriver att nuvarande regler om bostadsanpassningsbidrag vid köp och byte av bostad nyligen har setts över av regeringen. Den lagstiftning som avses trädde i kraft den 1 juli 2000. Lagen innebär en ändring från tidigare gällande lag, där det krävdes särskilda skäl för att välja en ny bostad, oavsett kostnaden för anpassningen. För närvarande krävs det inte särskilda skäl för valet av bostad vid köp eller byte vid anpassningar som inte är kostnadskrävande. Definitionen på särskilda skäl varierar från kommun till kommun. Med hänsyn till bostadssituationen i Stockholm tillämpas regeln om särskilda skäl mer generöst i Stockholm än i andra kommuner.

Stadsledningskontoret skriver att de funktionshindrades möjligheter att byta bostad har underlättats genom ändringar i lagstiftningen.

Mina synpunkter

Lagstiftningen som reglerar bidrag för bostadsanpassning förändrades den 1 juli år 2000 och medger att personer med funktionshinder som vill byta bostad och är i behov av bostadsanpassning inte längre behöver anföra särskilda skäl om anpassningen inte är kostnadskrävande. Det fall som motionären hänvisar till är givetvis beklagligt men kommer troligtvis inte att bli aktuellt igen eftersom lagstiftningen förändrats.

Dessutom måste man vid beslutet ta hänsyn till rådande situation på bostadsmarknaden vilket innebär att det är rimligt att regeln om särskilda skäl tillämpas mer generöst i Stockholm.

I budget för perioden 2004-2006 har majoriteten avsatt medel för att korta kötiden för ansökan om bostadsanpassningsbidrag. Jag gläds åt att satsningen har gett resultat och att kötiden minskar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Människor med funktionshinder måste kunna byta bostad utifrån samma förutsättningar som människor utan funktionshinder. Det är bra att lagen ändrats, men ännu återstår mycket arbete för att inte funktionshindrade skall diskrimineras. Att ha funktionshinder får inte innebära att man drabbas av lägenhetsarrest.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion 1997:32 av Inge-Britt Lundin (fp) anses besvarad med vad som anförts i detta utlåtande.

Stockholm den 17 mars 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kersti Py Börjeson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Lotta Edholm* och *Ulf Fridebäck* (båda fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Inge-Britt Lundin (fp) föreslår i sin motion fullmäktige besluta att snarast utreda bostadsanpassningsreglerna i syfte att underlätta för funktionshindrade att byta bostad, bilaga. Motionären berättar om en synskadad kvinna som erhållit en lägenhet med gasspis, och som har praktiska problem att handha spisen. Eftersom det finns lägenheter med elspis, och reglerna säger att den som flyttar i första hand skall byta till en redan anpassad lägenhet fick kvinnan avslag på sin begäran.

REMISSER

Motionen har remitterats till stadsbyggnadsnämnden och stadsledningskontoret. Stadsbyggnadsnämnden svarade den 9 oktober 1997. Stadsledningskontoret svarade den 23 december 1997. Eftersom lagstiftningen på området har förändrats har remissvaren uppdaterats. Enbart de nya remissvaren återges i utlåtandet.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 11 december 2003 enligt kontorets förslag att avstyrka förslaget i motionen om att utreda bostadsanpassningsreglerna vid byte av bostad då lagstiftningen har ändrats sedan motionen skrevs och regeringen tidigare i år inte funnit skäl att föreslå riksdagen ändring av lagen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Lotta Edholm* (fp) och *Katarina Gåven* (fp) enligt följande.

Människor med funktionshinder måste kunna byta bostad utifrån samma förutsättningar som människor utan funktionshinder. Det är bra att lagen ändrats, men än återstår mycket arbete för att inte funktionshindrade skall diskrimineras. Att ha funktionshinder får inte innebära att man drabbas av lägenhetsarrest.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande av den 27 november 2003 har följande lydelse.

Bakgrund

I tjänsteutlåtandet daterat 1997-09-25 har stadsbyggnadskontoret yttrat sig över motion av Inge-Britt Lundin (fp) om stadens regler för bostadsanpassningsbidrag för funktionshindrade vid byte av bostad. Ärendet behandlades vid stadsbyggnadsnämndens sammanträde den 9 oktober 1997.

Stadsbyggnadskontoret har nu fått i uppdrag att uppdatera och kontrollera remiss-svaret mot gällande lagstiftning.

Bostadsanpassningsbidrag vid köp och byte av bostad

När remissen behandlades år 1997 krävdes för bostadsanpassningsbidrag vid byte av bostad att det fanns särskilda skäl för att välja en bostad som krävde anpassning oavsett kostnaden för anpassningen. Fr o m 1 juli 2000 gäller enligt § 9 (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m m att "vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning". Det krävs således inte längre särskilda skäl för valet av bostad vid köp eller byte vid anpassningar som inte är kostnadskrävande. Är kostnaderna däremot kostnadskrävande krävs det fortfarande särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning.

Kostnadskrävande

Av förarbetena till lagen framgår bl a att det är mindre lämpligt att låsa fast begreppet kostnadskrävande åtgärder till någon form av index eller anknytning till basbelopp. Vid bedömningen av om en åtgärd är kostnadskrävande eller inte bör beaktas att bostaden är ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade. Det innebär att kommunen vid kostnadsbedömningen ska göra en helhetsbedömning och ta hänsyn till funktionshindret, oavsett om bidraget söks för dem alla. Det finns inte heller någon uttrycklig gräns i lagen mellan kostnadskrävande och inte kostnadskrävande åtgärder. I förarbetena nämns bl a borttagning av trösklar som en inte kostnadskrävande åtgärd och som exempel på kostnadskrävande åtgärder olika typer av hissinstallationer. (prop. 1999/2000:79).

Särskilda skäl

Om anpassningsåtgärden är kostnadskrävande krävs det fortfarande särskilda skäl för valet av bostad. Kontorets bedömning av vad som betraktas som särskilda skäl redovisades i tidigare tjänsteutlåtande. Som exempel nämndes närhet till vårdinrättning, nära anhörig/vårdare eller att annan lämplig bostad inte funnits. Som särskilda skäl bedöms också byte av bostad då befintlig bostad är svårangepassad eller omöjlig att anpassa samt då anpassning avser åtgärder som normalt behöver göras oberoende av bostad.

De särskilda skälen kan variera från fall till fall och från kommun till kommun (prop. 1999/2000:79). Om kommunen inte kan visa att det finns en bostad som är mer lämplig än den bostad som den funktionshindrade har valt, föreligger i princip särskilda skäl för valet av bostad. Rådande bostadsutbud påverkar således bedömningen av de särskilda skälen. Med hänsyn till rådande bostadssituation i Stockholm tillämpas regeln om särskilda skäl mer generöst i Stockholm än i andra kommuner som har ett annat bostadsutbud.

Regeringsbeslut

I maj 2002 begärde handikappombudsmannen Lars Löow i en skrivelse till socialminister Lars Engqvist en översyn av den delen av lagen om bostadsanpassningsbidrag som gäller köp och byte av bostad. Efter att ha inhämtat Boverkets synpunkter på tillämpningen av reglerna fann regeringen i sitt beslut den 20 februari 2003 inte skäl föreslå riksdagen någon ändring i lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Kontorets synpunkter på reglerna vid köp och byte av bostad

Nuvarande regler om bostadsanpassningsbidrag vid köp och byte av bostad har nyligen setts över av regeringen. Kontoret upplever inte att § 9 i lagen om bostadsanpassningsbidrag är svårare att tolka eller hantera än andra paragrafer i lagstiftningen. Precis som Boverket skriver i sitt yttrande till regeringen är ett bostadsanpassningsärende ett tvåpartsärende, där respektive part har att argumentera för sin sak och motbevisa vad den andre påstår. Om kostnadskrävande anpassningsåtgärder krävs måste sökande redovisa vilka särskilda skäl han har för valet av bostad. Kontoret har att ta ställning till om särskilda skäl råder och om så inte skulle vara fallet, bevisa det.

Kontoret har inga uppgifter på hur många ärende per år som prövas enligt § 9. Likaså saknas uppgift på om något ärende överklagats till länsrätten eller högre instans.

I förarbetena till lagen sägs att regelns syfte är att funktionshindrade personer ska välja bostad med stor omsorg. Stadsbyggnadsnämndens handikappråd anser att regeln begränsar den enskildes valmöjligheter och därför är diskriminerande. Rådet påpekar också att den lokala bostadsmarknadens sätt att fungera måste beaktas vid bedömningen av de särskilda skälen, vilket enligt vad nyss nämnts är fallet i Stockholm.

Sammanfattningsvis anser kontoret att nuvarande regel om bostadsanpassningsbidrag vid köp och byte av bostad fungerar tillfredsställande. Något som också regeringen konstaterat vid sin översyn tidigare i år.

I det enskilda ärendet som föranlett motionen erhöll sökande bostadsanpassningsbidrag till byte från gasspis till elspis, trots att likvärdig bostad med elspis fanns att tillgå. Skälet till att bidrag lämnades var att kostnaden i detta ärende var begränsad. Med nuvarande lagstiftning kärvs inga särskilda skäl till valet av bostad vid byte eller köp om anpassningsåtgärden inte är kostnadskrävande. Byte av gasspis till elspis är oftast inte en kostnadskrävande åtgärd.

Stadsledningskontoret anför i tjänsteutlåtande av den 23 oktober 2003 följande.

I motion nr 32/1997 föreslår Inge-Britt Lundin (fp) att kommunfullmäktige snarast låter utreda bostadsanpassningsreglerna i syfte att underlätta de funktionshindrades möjlighet att byta bostad.

Stadsledningskontoret anser att de funktionshindrades möjligheter att byta bostad har underlättats genom att särskilda skäl inte längre behöver åberopas vid valet av

bostad som kräver mindre kostsamma åtgärder. Något behov av översyn av reglerna för bostadsanpassningsbidraget är för närvarande inte aktuellt i denna fråga.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats för yttrande till stadsledningskontoret, där det har beretts inom finansavdelningen. Ärendet har även remitterats till stadsbyggnadskontoret.

Bakgrund

I motion nr 32/1997 föreslår Inge-Britt Lundin (fp) att kommunfullmäktige snarast låter utreda bostadsanpassningsreglerna i syfte att underlätta de funktionshindrades möjlighet att byta bostad. Motionären anser att reglerna för bostadsanpassning är alltför snäva och hemställer att kommunen utreder dessa för att underlätta funktionshindrades möjlighet att byta bostad.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande (1997-11-26) framgår att den paragraf som reglerar bidraget vid byte av bostad har lett till problem vid bedömningen i kommunerna. Stadsledningskontoret föreslog i tjänsteutlåtandet att motionens krav om särskild utredning av bostadsanpassningsreglerna skulle avstyrkas då översyn av reglerna redan pågick inom regeringskansliet. Däremot instämde stadsledningskontoret i stadsbyggnadsnämndens uppfattning att staden borde tillskriva statsmakterna med uppmaning att påskynda arbetet med lagöversynen.

Stadsledningskontorets synpunkt

Av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag framgår att bostadsanpassningsbidrag lämnas till kostnadskrävande åtgärder vid köp eller byte av bostad endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl för att välja en viss bostad bör kommunens prövning inriktas på den nya bostadens lämplighet och skälen till valet av denna. Om kommunen inte kan visa att det finns en bostad som är mer lämplig än den bostad som funktionshindrade valt, föreligger det särskilda skäl för valet av bostad.

Fr.o.m. den 1 juni 2000 krävs inte längre, att den sökande har särskilda skäl vid valet av bostad, för att få bidrag till anpassningar som inte är kostnadskrävande. Är åtgärderna däremot att betrakta som kostnadskrävande krävs det fortfarande särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Vid bedömningen bör beaktas att bostaden är ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade. Detta innebär att samtliga åtgärder som vid ansökningstillfället kan bedömas som nödvändiga måste beaktas.

Handikappombudsmannen (HO) har i en skrivelse till socialdepartementet i maj 2002 begärt en översyn av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag vid köp och byte av bostad samt bidrag till återställning av anpassade bostäder. För att den enskilde skall få bostadsanpassningsbidrag krävs normalt att han eller hon kan visa att det inte är möjligt att köpa eller hyra en bostad som inte kräver anpassning. Rättspraxis har enligt HO utvecklats så att det räcker med att kommunen allmänt hänvisar till ett antal sålda bostäder, utan att någon bedömning om dessa bostäder är ändamålsenliga

för den funktionshindrade. HO anser att rättstillämpningen inte har följt lagstiftarens intentioner och därför bör kommunens ansvar konkretiseras när den lämnar ett alternativ till lämpligare bostad. HO anser därutöver att en privatperson bör ha rätt till återställningsbidrag av den anpassade bostaden. Enligt reglerna lämnas återställningsbidrag till bostadshusets ägare för att ta bort anordningen som utförts i eller i anslutning till bostaden.

Boverket har yttrat sig över HO:s skrivelse och anser sig ha funnit ett visst fog för HO:s påstående i kammarrättsdomar. Bostadsanpassnings- och återanpassningsbidraget har båda till syfte att göra det möjligt för funktionshindrade att leva ett självständigt liv i eget boende. Syftet har aldrig varit att funktionshindrade skall kompenseras både för utförandet av anpassningen och för återställandet. Boverket anser att huruvida syftet med regelsystemet bör ändras eller ej, är en fråga om statsmakternas intentioner. Regeringen beslutade i februari 2003 att inte föreslå riksdagen sådana ändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag som HO föreslagit.

Stadsledningskontoret anser att de funktionshindrades möjligheter att byta bostad har underlättats genom att det inte längre krävs särskilda skäl att välja en bostad som kräver mindre kostsamma anpassningsåtgärder. Något behov av översyn av reglema för bostadsanpassningsbidraget föreligger därför för närvarande inte i detta avseende. Stadsledningskontoret konstaterar däremot att bidrag till stora anpassningsåtgärder av bostaden även i fortsättningen kräver att den enskilde har särskilda skäl för att välja den bostaden. Av kommunalekonomiska skäl finns det inte skäl att frångå den nuvarande ordningen

Stadsledningskontoret anser att motion nr 32/1997 av Inge-Britt Lundin (fp) kan anses besvarad med vad som anförts i detta tjänsteutlåtande.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

1997:32

1997:32

Motion av Inge-Britt Lundin (fp) om stadens regler för bostadsanpassningsbidrag för funktionshindrade

Enligt uppgift i Stockholms kassettidning nr 12/97 är reglerna för att utfå bostadsanpassningsbidrag alltför snäva för att ge funktionshindrade samma möjlighet att byta bostad som andra. Att äldre i behov av olika stödboende har haft problem har debatterats ofta, men inte funktionshindrades bostadsrättigheter.

En synskadad kvinna hade bytt bostad, och erhållit en lägenhet med gasspis. Som synskadad hade hon praktiska problem med att sköta gasspisen, exempelvis att veta att lågan verkligen tänts, att ställa stekpanna eller kastrull rätt på spisen. Ett problem som är fullt förståeligt. Hon är nu så rädd att hon lagar sin mat i våffeljärn!

Kommunens regler säger att den som flyttar i första hand skall byta till en redan anpassad lägenhet. Och lägenheter med elspis finns det ju. Därför har kvinnan fått avslag på sin ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att kunna byta gasspisen mot en elspis. Handläggaren anser själv att reglerna är onödigt snäva.

Jag föreslår därför kommunfullmäktige besluta

att snarast låta utreda bostadsanpassningsreglerna i syfte att underlätta för funktionshindrade att byta bostad.

Stockholm den 7 april 1997

Inge-Britt Lundin